

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะกรรมการ
ด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีหนังสือ
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๙.๘/๓๕๓๗ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สรุปความได้ว่า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่
ในการตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องตามที่บุคคล
ผู้ขออนุญาตเสนอมาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการ
ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะกรรมการด้านการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ (๙) (ฎ) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ ฉะนั้น เพื่อให้การทำหน้าที่เลขานุการของสำนักงานฯ ในการเสนอรายงาน
การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะกรรมการด้านการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานนโยบาย
และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงขอหารือในประเด็นข้อกฎหมายดังนี้

๑. กรณีโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน
ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการก่อนที่จะมีการอนุมัติหรืออนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการ
ซึ่งในทางปฏิบัติสำนักงานฯ จะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือ
กิจการดังกล่าวต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ด้านการพัฒนาโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน คณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคมนาคมของส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน หรือคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ชุมชนใดชุดหนึ่งแล้วแต่กรณี ซึ่งคณะกรรมการ
ผู้ชำนาญการคณะใดคณะหนึ่งดังกล่าวมีหน้าที่ให้ความเห็นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะมีการอนุมัติหรืออนุญาตให้ดำเนินโครงการ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๗๒ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕
ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หรือกิจการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง แต่ถ้าเป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ และไม่เข้าข่าย ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔๗ วรรคสาม สำนักงานฯ จะต้องเสนอ ต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมถลุงหรือแต่งแร่ ด้านพัฒนาปิโตรเลียม และระบบขนส่งทางท่อ ด้านอุตสาหกรรม กลั่นน้ำมัน ปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และแยกหรือแปรสภาพก๊าซธรรมชาติ ด้านอุตสาหกรรม และระบบ สาธารณูปโภคที่สนับสนุน ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ด้านโรงไฟฟ้าพลังความร้อน และด้านโครงสร้างพื้นฐานและอื่น ๆ ด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นกับ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการหรือกิจการของภาคเอกชนด้วยเป็นผู้พิจารณา เนื่องจากมาตรา ๔๗ วรรคสอง ได้บัญญัติว่า “ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็น ผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอ รายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้” ในกรณีนี้ สำนักงานฯ จึงขอหารือว่า

(๑.๑) คณะรัฐมนตรีจะต้องมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านการพัฒนาโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคมนาคมของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน หรือคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านพัฒนา แหล่งน้ำ แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณารายงานเป็นคราว ๆ ใชหรือไม่

(๑.๒) ถ้าหากคณะรัฐมนตรีมิได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ ดังกล่าวเป็นผู้พิจารณา สำนักงานฯ จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไรจึงจะถือว่าเป็น การกระทำที่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และ

(๑.๓) ถ้าคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเพื่อให้การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการของส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าวซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการ ประเภทเดียวกัน แต่ต่างกันเพียงโครงการหรือกิจการหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ก่อนที่จะมีการอนุมัติหรืออนุญาตให้ดำเนินโครงการหรือกิจการ ขณะที่อีกโครงการหรือกิจการหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี มีผลการพิจารณาเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะรัฐมนตรีจะสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่งใน ๗ ชุดมีหน้าที่พิจารณา ทั้งในส่วนโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เป็นผู้พิจารณาได้หรือไม่ เพียงใด

๒. กรณีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณารายงาน การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการขออนุมัติผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เพื่อการทำเหมืองแร่ และเมื่อได้รับการผ่อนผันแล้วจึงจะสามารถขอต่ออายุการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ ประเภทป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ในการ ประกอบกิจการทำเหมืองแร่ประเภทต่าง ๆ ตามประธานบัตรที่ได้รับอนุญาตต่อไปได้ ในกรณีนี้ สำนักงานฯ จึงขอหารือว่า การที่คณะอนุกรรมการพิจารณารายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการขออนุมัติผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เพื่อการทำเหมืองแร่

ให้ความเห็นชอบกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังการเปิดทำเหมืองแร่ (Post Evaluation) จะมีผลให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาต หรือการให้ประทานบัตรจะต้องนำความเห็นชอบของคณะกรรมการดังกล่าวไปเพิ่มเติมหรือไปทดแทนมาตรการตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมถลุงหรือแต่งแร่ ได้ให้ความเห็นชอบกับรายงานไปแล้ว และถือเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการประกอบกิจการทำเหมืองแร่ ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานนโยบาย และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมป่าไม้ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมอุตสาหกรรม พื้นฐานและการเหมืองแร่) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประสงค์จะหาหรือแนวทางในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมกรณีโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชนที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการขึ้นสามคณะเพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้วให้ความเห็นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แต่เมื่อพิจารณามาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นว่า มาตราดังกล่าวมิได้บัญญัติให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยมาตรา ๔๗ วรรคสอง บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้ และที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรียังไม่เคยมอบหมายให้บุคคลใดหรือสถาบันใด ทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา จึงขอหารือในประเด็นที่หนึ่งว่า คณะรัฐมนตรีจะต้องมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นผู้พิจารณาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาหรือไม่และจะต้องมีมติมอบหมายเป็นคราว ๆ ใชหรือไม่ และประเด็นที่สอง หากคณะรัฐมนตรีมิได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการดังกล่าวเป็นผู้พิจารณา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องทำอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ

โดยที่การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชนมีโครงการประเภทและลักษณะเดียวกัน

มีทั้งกรณีที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและไม่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งกรณีที่ไม่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี มาตรา ๔๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ได้บัญญัติให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อขอเสนอความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ซึ่งในการพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๔๘ วรรคห้า แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมขึ้นเจ็ดคณะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงประสงค์จะขอหารือในประเด็นที่สามว่า เพื่อให้แนวทางในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน ทั้งที่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและไม่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการที่ตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๘ ประกอบกับมาตรา ๔๘ วรรคห้า เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นประกอบได้หรือไม่

สำหรับประเด็นปัญหาข้อสุดท้าย เป็นกรณีของการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการเหมืองแร่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งในการดำเนินการจะต้องมีการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ประกอบกับวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการสำรวจแร่หรือการทำเหมืองแร่แล้ว (Post Evaluation) เสนอต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์^๑ ในการพิจารณาว่าจะอนุมัติหรือให้ต่ออายุหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งในทางปฏิบัติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณารายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการขออนุมัติผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เพื่อการทำเหมืองแร่ ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นต่อรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการเปิดทำเหมืองแร่ แล้วเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต่อไป สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือประเด็นที่สี่ว่า หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตหรือใบประทานบัตรจะต้องนำความเห็นเกี่ยวกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการเปิดทำเหมืองแร่ของคณะอนุกรรมการดังกล่าวไปเพิ่มเติมหรือทดแทนมาตรการที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมถลุงหรือแต่งแร่ ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว และถือเป็นเรื่องหนึ่งของกรอบกิจการทำเหมืองแร่ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ได้หรือไม่ อย่างไร

^๑ ปัจจุบันได้มีการโอนอำนาจหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและอำนาจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติไปเป็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการการสุขภาพ (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คณะรัฐมนตรีต้องมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๘ เป็นผู้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นคราว ๆ หรือไม่ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๔๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗^๓ มาตรา ๔๘^๔ และมาตรา ๔๙^๕ โดยมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โครงการ

^๒ มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

ในการประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมทั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและแต่ละขนาดด้วย

ในกรณีที่โครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดใดหรือที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ใดมีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้กับโครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดเดียวกันหรือในพื้นที่ลักษณะเดียวกันได้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้โครงการหรือกิจการในทำนองเดียวกันได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้ แต่ทั้งนี้ โครงการหรือกิจการนั้นจะต้องแสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

^๓ มาตรา ๔๗ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ เป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือโครงการร่วมกับเอกชน ซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

สำหรับโครงการหรือกิจการของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๔๖ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้นจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

^๔ มาตรา ๔๘ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๔๖ เป็นโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการเสนอ (มีต่อหน้าถัดไป)

หรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖^๖ และเป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน ซึ่งต้องเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระยะทำการศึกษา

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

รายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอกการส่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๙ จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมาน หากเห็นว่ารายงานที่เสนอมามีได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ วรรคสอง หรือมีเอกสารข้อมูลไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแจ้งให้บุคคลผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานทราบภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่ารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมานถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

^๕ มาตรา ๔๙ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายส่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่รอกการส่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบ และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวส่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตได้

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการตามประเภทและขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๖ ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น ตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตด้วยก็ได้

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ความเหมาะสมของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และโดยที่มาตรา ๑๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะมอบหมายก็ได้ ดังนั้น ในชั้นการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นประกอบก่อนที่จะนำเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีได้ สำหรับในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการซึ่งมาตรา ๔๗ วรรคสอง^๘ ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้ นั้น เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในชั้นการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหลังจากที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เสนอความเห็นตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง แล้ว หากคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้บุคคลหรือสถาบันใดซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้ ซึ่งการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้บุคคลใดทำการศึกษาหรือเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาแต่งตั้งและมอบหมายได้ตามที่เห็นสมควร โดยคณะรัฐมนตรีจะมีมติมอบหมายให้บุคคลหรือสถาบันใดเป็นผู้ทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเป็นคราว ๆ หรือมอบหมายให้รับผิดชอบตลอดไปได้

ประเด็นที่สอง หากคณะรัฐมนตรีมิได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามประเด็นที่หนึ่งเป็นผู้พิจารณา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านการพัฒนาโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคมนาคมของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน หรือคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านพัฒนาแหล่งน้ำ เป็นการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายตามมาตรา ๑๘^๙ และเป็นคนละขั้นตอนกับการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นในประเด็นนี้

^๗ มาตรา ๑๘ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการและคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

ประเด็นที่สาม เพื่อให้การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน ทั้งที่ต้องได้รับความเห็นชอบและไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะรัฐมนตรีจะสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นผู้พิจารณาได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ตามที่ได้ให้ความเห็นไว้ในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการหรือมอบหมายให้บุคคลใดทำการศึกษาหรือเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๗^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เป็นอำนาจของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร ดังนั้น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีจึงสามารถมอบหมายให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘^{๑๑} เป็นผู้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้ อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาให้ความเห็นสำหรับโครงการหรือกิจการที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ไม่ต้องพิจารณาตามขั้นตอนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ เว้นแต่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรีจะได้กำหนดให้พิจารณาตามขั้นตอนดังกล่าว

ประเด็นที่สี่ เมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณารายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการขออนุมัติผ่อนผันการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เพื่อการทำเหมืองแร่ ให้ความเห็นชอบกับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการเปิดทำเหมืองแร่แล้ว หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาต หรือการให้ประทานบัตรจะต้องนำความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการดังกล่าวไปเพิ่มเติมหรือทดแทนมาตรการตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมถลุงหรือแต่งแร่ ได้ให้ความเห็นชอบกับรายงานแล้ว และถือเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการประกอบกิจการทำเหมืองแร่ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ เห็นว่า การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่เป็นกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม^{๑๓} โดยข้อ ๓^{๑๔} แห่งประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ขออนุญาตต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

^{๑๔} ข้อ ๓ ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ ให้เป็นไปตามเอกสารท้ายประกาศ ๑ เว้นแต่ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการลำดับที่ ๑.๕ และ ๒๖.๒ ตามเอกสารท้ายประกาศ ๑ ให้จัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

ในชั้นขออนุญาตประทานบัตร ซึ่งกระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวจะเป็นไปตามขั้นตอนในมาตรา ๔๘^{๑๕} มาตรา ๔๙^{๑๖} และมาตรา ๕๐^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ กล่าวคือ ก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการผู้ขออนุญาตต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นเบื้องต้นต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณาต่อไป และเมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายจึงจะนำมาตรการที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ และในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการตามประเภทหรือขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๖^{๑๘} ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตก็ได้

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏเพิ่มเติมว่า การขอประทานบัตรเหมืองแร่ในทางปฏิบัติต้องขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติด้วย และในกรณีที่หนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติสิ้นอายุก่อนประทานบัตร คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ประกอบกับวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ ให้ผู้ประกอบกิจการเหมืองแร่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการเปิดทำเหมืองแร่เสนอให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาให้ความเห็นก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้ต่ออายุหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตเดิม ซึ่งในการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าว คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แต่งตั้งและมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณารายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมฯ พิจารณาและเสนอความเห็นให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็น กระบวนการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังจากการเปิดทำเหมืองแร่ของคณะกรรมการและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าวจึงอยู่ในกระบวนการของการพิจารณาขอต่ออายุหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นคนละกระบวนการของการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘^{๑๕}

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๗} มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ ให้กรรมการผู้ชำนาญการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการ มีอำนาจตรวจสอบสถานที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการหรือกิจการที่เสนอขอรับความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้ตามความเหมาะสม

เมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๙ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสั่งอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาต นำมาตรการตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตโดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๙} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

และมาตรา ๔๙^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ดังนั้นความเห็นของคณะกรรมการและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในกรณีนี้จึงไม่มีผลให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกใบอนุญาตหรือการให้ประทานบัตรต้องนำไปกำหนดเป็นเงื่อนไขของการประกอบกิจการทำเหมืองแร่ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่มีอำนาจอนุญาตการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสามารถนำความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการอนุญาตได้ตามมาตรา ๓๙^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายอัษฎพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๕

^{๒๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๒๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๗, ข้างต้น

^{๒๒} มาตรา ๓๙ การออกคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในกรณีดังต่อไปนี้ตามความเหมาะสมแก่กรณีด้วย

(๑) การกำหนดให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

(๒) การกำหนดให้การเริ่มมีผลหรือสิ้นสุดของสิทธิหรือภาระหน้าที่ต้องขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน

(๓) ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง

(๔) การกำหนดให้ผู้ได้รับประโยชน์ต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำหรือต้องมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือการกำหนดข้อความในการจัดให้มี เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว